Ilfür Gençlik

HÜR BİR TAHSİL, HAKİKÎ BİR HÜRRİYET, DEVAMLI BİR SULH İÇİN"

YIL: 1 — SAYI: 3 | 1 OCAK 1950 | FİATI: 20 KURUŞ

İlâhiyat Bir ilim Değildir

Binaenaleyh modern bir üniversitede yeri yoktur

Bilindiği üzre Ortaçağın din baskısı altında bunalan ve asırlar boyunca bir zahiri duraklama ve hakikî potansiyel birikme devresi geçiren müsbet ilim, sanat ve düşünce rönesansından sonra bir sıçrama yapmış ve böylece belli başlı bilgi dalları birer birer doğmuştur. Kimyanın, sihir ve efsun ile karışmış bir halde yuvarlanıp gelen Simyadan, Astronominin, Astrolojiden, Felsefenin skolastik teoloji bukağılarından sıyrılıp müsbet mânada kurulmasından sonradır ki, ilim dev adımlarla ilerlemek imkânına sahip olmuştur.

Ortaçağ sonlarına doğru kurulmaya başlanan ve bugünkü bir çok üniversitelerin nüvesini teşkil eden ilk üniversiteler bittabi o devrin skolastik felsefe ve dinî esasları altında vücut bulmuş ve sırf bu tesirle Ortaçağın içtimai, iktisadi, siyasi, fikrî her müessesesine kalıbını basan Teolojik silindir burada da İlâhiyat şeklinde yer almıştır. Halen bazı Üniversitelerde hâlâ sembolik bir şekilde devam ettirilen ve tedrisat kadrosunu din adamlarının meydana getirdikleri İlâhiyat Fakülteleri modern ilim anlayışı ile hiç bir ilgisi olmıyan ve çok kere siyasi bazı mülâhazalara âlet olan, ananevi, din propagandacısı eski medrese artığı zaviyeleri den başka bir şey değildir. Bu itibarla tamamen ilmi esaslara dayanılarak kurulan Üniversitelerin hiç birinde İlâhiyat diye bir şey yoktur.

Bugünün müsbet ilmi İlâhiyat diye bir bilgi tanımamakta ve dinlerin tarihi, kuruluş ve gelişmelerindeki âmiller, din ve mezhep kavgaları, Ortaçağ skolastik felsefesi gibi bahislerle Felsefenin meşgul olduğuna inanmaktadır. Yer yüzünde bir kaç köhne kırıntısı kalmış bulunan İlâhiyat fakültelerinden ancak din adamları yetişmekte ve bunlar da malûm

(Devamı: Sahife 7 de)

Anadoluyu fikren kalkındırmaya dair

Geçen sayımızda İstanbul Üniversitesi Talebe Birliğinin teşebbüs ettiği «Anadoluyu fikren kalkındırma» hareketini müspet ilmin ışığı altında inceliyerek, bütün gösterişli lâflara, parlak cümlelere, anlı-şanlı nutuklara rağmen ne kadar kof ve geri bir fikrî temele dayandığını ve «memleketini yakından tanıyan ve seven inkilâpçı gençliğin bu teşebbüsün gerçekle bir istiza olduğunu bildiğini» göstermiştik.

İ. Ü. T. B. nin fikirlerini savunan «ARŞ» gazetesi bu yazıya kızıp köpürmüş, fakat yazının ilmi muhtevasına dokunmak işine gelmemiş olmalı ki bir takım de-

(Devamı: Sahife 6 da)

İNGİLTERE VE AMERİKADA

Gençliğe Verilen Tahsil İmkânları

Bugün Garp devletlerinde demokrasi, Abraham Lincoln'un tarifince, «Halkın, halk için, halk tarafından idaresi» şeklinde ifade edilmek isteniyor. Fakat halkın ırk cins ve sınıf farkı gözetmeden kendi kendini idare edebilmesi memleketin idaresinde sesini duyurabilmesi, rey hakkını kullanabilmesi, yapılan işleri kontrol edebilmesi, nihayet memleketin idaresi ve cemiyetin inkişafında kendi rolünü oynayabilmesi için muhakkak surette asgari bir tahsil seviyesine erişmesi lâzımdır. Bu seviyeye erişmek imkânlarının da hiç bir tefrik yapmaksızın cemiyetin bütün fertlerine verilmesi icap eder.

Bu asrın başından beri Avrupa demokrasilerinin ve bilhassa İngilterenin en büyük problemlerinden biri de tahsil ve terbiye imkânlarının mahdut bir sınıfın elinde bulunması ve bu sebepten devlet ve idare mekanizmasının da yüksek tahsil seviyesine maddeten erişmek imkânını bulabilen bu zengin sınıfın inhisarında kalmış olmasıdır.

İNGİLTEREDE:

İngiltere de, bu harbin sonuna kadar, ilk tedrisatın dörtte üçü hariç, orta, lise ve Üniversite tahsili hususî ellerde olduğu için ilk tahsilden ileriye gidebilmek ancak fevkalâde zengin veya meccanen kabul imtihanını geçebilen fevkalâde kabiliyetli talebelere nasip olıyordu. Talebe adedini tahdit etmek için gerek mektep ücretleri, gerek imtihanların seviyesi umumiyetle yüksek tutulurdu. Netice itibariyle ilk tahsilden sonra mektebe devam edemiyen talebelerin nisbeti yüzde 70 ti. Bu talebenin büyük kısmı ilk okulu bitirdikten sonra fabrika ve ticarethanelerde çalışır. Vaziyeti daha müsait olan ufak bir kısmı ise daha ileri gidip bir san'at öğrendikten sonra gene iş hayatına atılırlar.

Oxford, Cambrige, Eaton ve Harrow gibi tanınmış Üniversite ve orta mektepler zengin ve asil sınıfın çocuklarını yüksek kültürlü birer salon efendisi yetiştirmek için kurulmuş müesseselerdir. Bu mekteplerde eriştikleri yüksek akademik seviye ve edindikleri bilgi sayesinde, bu imtiyazlı zümrenin çocukları, senelerden beri memleketin bütün mühim işlerini üzerlerine almışlar, yüksek makamlara tayin olmuşlar ve memleketin idare mekanizmasını hemen de tamamen ellerinde bulundurmuşlardır. Yukarıda bahsettiğimiz gibi ilk mektep mezunlarının yüzde 70 gibi mühim bir ekseriyeti bu mekteplerin kapısından dahi giremez.

İngiliz terbiye sisteminin bu derecesiye aykırı durumu, asrın başından beri, bilgiye susayan halk kütleleri ile iktidar mevkii arasında bir münakaşa mevzuu olmuştur. Fakir talebenin orta mekteplere meccanen kabulü ancak 1902 de Public School System adı verilen orta mektep sisteminin kurulmasile başlamıştır. 1936 da mecliste eğitim sisteminin demokratik bir rejimin an'anelerine aykırılığı üzerine yapılan şiddetli münakaşalardan sonra, mecburî ve meccanî tahsil çağının 14 yaşına çıkarılmasını temin eden bir kanun çıkarılmıştır.

Harb içersinde tahsil ve bilginin lüzumu daha geniş halk kütleleri tarafından idrak edilmiş ve sosyal tazyikle nihayet 1944 de çıkarılan bir kanun fakir talebenin okuma imkânlarını arttırmıştır.

Bu kanuna göre ilk orta ve yüksek tahsil talebesinin meccanî

(Devamı: Sahife 7 de)

İlim tesadüfün düşmanıdır :

Yeni Bir Genetik Anlayışı

Yazan : SADRETTİN SULHİ

Evvelki yazımızda(*), klâsik gençlik anlayışını ve Miçurinizmin onu nasıl tenkid ettiğini göstermeğe çalışmıştık. Bu sefer, Lisenko tarafından formülleştirildiği şekliyle, Miçurinizmin nasıl bir anlayış olduğunu, ana hatları içinde belirtmeğe çalışacağız...

Miçurinciler, organizmanın içinde, onun ne mahsulü nede bir parçası olan böyle bir «irsiyet cevherinin» tamamiyle muhayyele mahsulü olduğunu ve müsbet ilim ile bağdaşamıyacağını göstermektedirler. Kromozomlara gelince bunların varlığı bir vakıadır ve bu varlığı inkâr etmek kimsenin aklından geçmez. Miçurinciler Kromozomların varlığına değil irsiyetin kromozomik telâkkisine hücum etmektedirler.

Organizmanın içinde, onunla hiç bir alâkası olmayan, böyle olduğu halde onu idare eden ölümsüz bir «irsiyet maddesi» tanımıyan Muçurin doktrinine göre çoğalıcı selliüler organizmanın mahsulü - dür. (Böylece tekrar Darwinizmde ki monizm'e dönülmüş oluyor.)

Organizma ise, kendisini çevreleyen tabii muhitle daimi bir münasebet halindedir. Onsuz mevcudiyetini idame ettiremez. Canlı varlık, kendine has faaliyeti ile tabiatin çehresini değiştirebilece - ği, bir bakıma ona tesir edebileceği gibi, tabii çevrede kendi hususiyetlerini canlı varlığa empoze eder. Canlı varlık hayatını devam ettirebilmek için muayyen muhit şartlarına uymak, bünyesinin kalitatif özelliklerini, yani irsiyetini ,ona göre ayarlamak mecburiyetindedir.

«İrsiyet, canlı cismin yaşamak ve inkişaf etmek için belirli şartlar icab ettirmek ve şu veya bu şart karşısında belirli bir tarzda tepkide bulunmak hassasıdır.» (Lisenko).

Binaenaleyh muhit şartlarını değiştirmek suretiyle bir canlı varlığın bünyesini (irsiyetini) değiştirmek kabildir. Ve belirli şartlardan belirli neticeler çıktığına göre, insanlar canlı varlık nevilerini kendi yararlarına olarak değiştirebilirler.

Mendelizm - Morganizm'in, bu imkânı reddetmesine iradeli bir şekilde yeni yeni canlı varlık nevileri meydana getirmek gücünü insanlara tanımamasına karşı Miçurin şöyle diyor:

«İnsanın şuurlu müdahalesi sayesinde her hayvan ve bitki, nevi, zaruri olarak daha çabuk inkişaf eder ve değişir; bu inkişaf ve değişme insanın yararına olarak cereyan eder...»

Böylece istifa alanında faydalı **mütasyonlar** beklemekten, bu pasif ve mütevekkilâne tavırdan insanlar kurtulmuş bulunuyor.

«Tabiatın bize lütuflarda bulunmasını bekliyemeyiz, vazifemiz bu lütufları ondan çekip almaktır» (Miçurin)

Bu sözleri kendilerine şiar edinen Miçuriniciler pratik alanda da önemli kücümsenemiyecek sonuçlar elde etmişlerdir. Bu sonuçlar meyanında, 20 derece soğukta yetişen bir çay nevi,ini muayyen ısı derecelerine maruz bırakmak suretiyle ilkbahar buğdayını sonbahar; sonbahar buğdayını da kış buğdayı haline getirdiklerini (ilk bahar, son bahar veya kış buğdayı olmanın irsi ve vasıf teşkil ettiği asla unutulmamalıdır.) Keza 28 kromozomlu sert buğday nevinin 42 kromozomlu yumuşak buğday haline -iki, üç ilâ dört yıl içinde- getirilmesini; günde normal olarak 50-60 kilo süt veren inekler yetiştirilmesini kostrada ırkından olan bu inek - lerden bazılarının memeleri 22 ilâ 25 kilo ağırlığında olup çevreleri 1,5 ilâ 1,80 metredir, İç organlarının ağırlıkları da alelâde ineklerinkinden bir misli daha fazladır,) v.s. zikredebiliriz.

Habuki klâsik genetikçilere göre irsiyet germinal selliülerin içinde bulunan kromozomlar üzerinde henüz mahiyeti bilinmeyen cisimciklerde mahfuzdur. Germinal selliüler, canlı organizmaya şekini veren somatik selliülerden mustakil olup, muhitin herhangi bir tesirine maruz kalmaksızın taşıdığı irsi vasıfları dölden döle intikal ettirir. Böylece plânlı bir şekilde muhit şartlarının değiştirilmesi suretile elde edilen neticeler, yani yeni irsi vasıflar **kazanma klâsik genetiğe** göre imkânsız ve izah edilemez görünüyor.

Lâkin burada şu noktayı bilhassa belirtmemiz lâzım geliyor. Miçurinizm, dış etkilerin bir canlı varlığın bünyesi üzerindeki tâyin edici rolünü kabul etmekle beraber bunu hiçbir zaman kazanılmış bir karakterin otomatik olarak irsileşeceği manasına almıyor.

Bir canlı varlığın uğradığı değişikliği irsileşebilmesi için bütün, çoğalıcı selliüler tarafından tesbit edilmesi şarttır, Çoğalıcı selliülerin bu değişikliği tespit edebilmeleri için ise, değişikliğe uğrayan kısım tarafından istihsal olunan maddelerin, çoğalıcı selliülerin teşekkülüne müncer olan vetireye dahil olması gerektir. Meselâ, bir bitkisel organizmanın, şu veya bu dış amil dolayısiyle, analog kısımlarından herhangi birinin evvelki nesillerden farklılaştığını farzedelim. Bu takdirde değişikliğe uğrayan kısım tarafından temsil ve seleksiyone edilen maddeler komşu kısımların selliüleri tarafından seleksiyone edilmiyebilir ve bu tevzi vetiresinin müteakip zincirlenmelerine dahil olmıyabilir. Şüphesiz bu değişikliğe uğrayan kısım organizmanın diğer kısımlarına gene sıkıca bağlı olmakta ve ancak onlar sayesinde yaşamakta devam edecektir. Fakat bu zaruri bağlılık mütekabil değildir.

İşte, bir organizmanın hayatı boyunca değişikliğe uğrayan kısımlarının soyunda bulunmaması gibi sık sık rastlanan bir olayı yeni genetik anlayışı böyle açıklıyor.

Bu anlayışın kromozomik ırsiyet anlayışı karşısında üstün bir durum kazanmasını sağlayan en önemli bir tecrübi delil (teorilerin doğruluk ölçüleri de zaten pratikte elde ettikleri sonuçlar değil midir?) Cinsi birleştirme dışında dahi bitkisel hibrid (melez) lerin elde edilebilmesidir.

Klâsik genetikçilerin bir postülâ olarak vaz ettikleri «irsiyet maddesi» (gen), cinsiyet hücelerindeki kromozomların içinde bulunduğuna göre farklı ırki vasıfları nefsinde toplayan hibridler ancak cinsi birleştirme yoluyla elde edilebilirler. Halbuki tecrübe, vegetatif yolla da (yani aşı ile) hibrid bitkiler elde edilebileceğini ve bu hibridlerin her bakımdan diğer hibridlere benzediğini göstermektedir. Meselâ, yalnız Miçurin, hayatında, 300 ü mütecaviz bitkisel hibrid nevi meydana getirmiştir.

Kendisine aşı tatbik edilen bitkisel organizma ile aşının cinsiyet hücrelerini birbirine naklede miyecekleri herkesçe bilinen bir gerçektir. Halbuki aşılanma sonucunda her iki organizmanın özel vasıfları yekdiğerine geçmiş bulunuyor. Şu halde, bir kerre daha anlaşılıyor ki, canlı varlıkların içinde, bedenlerinden mustakil bir «irsiyet cevheri» mevcut değildir; ve organizma tarafından hazırlanan plâstik maddeler dahi -organizmanın başka herhangi bir kısmı gibi- ırki vasıfları haizdir.

Melez (hibrid) organizmaların Miçuriniciler nazarında özel bir önemi olduğundan bu konuda biraz daha durabiliriz:

Ayrı irsi vasıflara sahip iki organizmanın birleştirilmesi suretile meydana getirilen hibrid organizmalar, umumiyetle, ilk ağızda, müstakar bir irsiyete sahip olamazlar. Bu yüzden Mendelist - Morganistler, iki asli ırkın vasıflarından birer parçasını alan fakat ne biri, ne de öteki kadar kuvvetli olan ve zamanla unsurlarına ayrılıp dağılan hibrid organizmaları daima dejenere neviler olarak telâkki etmişlerdir. Lâkin, canlı varlıkların cinsiyet hücrelerile bedenleri ve bedenleriyle içinde bulundukları muhit şartları arasında sıkı bir münasebetin bulunduğu hakikatini asla gözden uraktutmayan Miçuriniciler nazarında melez organizmalar özel bir önem kazanıyor, Çünkü istikrarsız bir irsiyete, dış şartları metodlu bir tarzda değiştirmek suretile, istenilen şekli vermek daha kolaydır. «Sarsılmış» (Miçurinin tabiri) irsiyetli organizmalar elde etmenin üç yolu vardır:

I — Aşı yolu (yani farklı nevi den bitkilerin dokularını birleştirerek):

II — Organizmanın inkişafının muayyen bir ânında muhit şartlarını değiştirerek;

III — Nihayet çiftleştirerek.

Lisenko bu 3 usûl arasında hiç bir fark olmadığını, hepsinin de (yalnız 3 üncü imkânı kabul edenden Morganistlerin kanaatleri hilâfına olarak; tabiatı kendi yararına değiştirmek isteyen insan için matlûp neticeyi sağlıyacağını söylüyor.

Birkaç nesil boyunca, hayat şartlarının organizmalar üzerindeki tesirini arzu edilen neticeyi sağlıyacak şekilde düzenlemek, idealist ve metafizik anlayışlarından ötürü Mendelist - Morganistlerin değersiz saydıkları bu melezleştirme usûlünü, tabiatla savaşta

(Devamı: Sahife 8 de)

DERGİLER ARASINDA

Son zamanlarda halkımızın refah ve gelişmesini, zümre menfaatlerine feda edenlerin kendi çıkarlarına irticai körüklemelerine muvazi olarak, mürteci dergiler artıyordu. Gittikçe artan irticaın baskısına rağmen ilmi düşünceyi savunan aydınlarımız, paylarına düşen vazifeyi başarmağa çalıştılar.

Son bir yıl içinde yayın alanına atılan yeni, yeni dergilerin desteklemesile ilim cephesinin müdafileri yeni kuvvetler kazanmaktadırlar. Yalnız bu dergilerin büyük bir kısmının toplum meselelerini daha ziyade sanat yönünden inceledikleri belirtmeliyiz.

Bunlar arasında dil ve şekilde olduğu kadar yazılarının muhtevası bakımından da bir bütün gösteren YAPRAK bilhassa dikkati çekmektedir. Toplum meselelerine mümkün olduğu kadar yer vermeğe çalışan bu dergi 16. sayısında, «Madde - Ruh» başlıklı yazısiyle «Modası tazelenen bir ruhçuluk cereyanı karşısındayız» diyerek «Türkiyede bu dâvanın ele başıları bir takım cahil ve şarlatanlardan ibaret olduğu için, sözlerine, yazılarına pek değer verilmiyor» demektedir. Avrupa ve Amerikadaki ruhçuluk müdafileri için de «Bunlar bilim adamı olarak karşımıza çıktıkları zaman maddeci görüşe sadık kalmak gerektiğini pek iyi bildikleri halde, bağlı bulundukları zümrenin menfaatlerini her ne pahasına olursa olsun savunmak kaygısı ile, kendi kendileriyle tezada düşmeyi kabul ediyorlar!» diye - rek yazısını; «Bilim ve tekniğin dev adımlarıyla ilerlemesi karşısında onlara artık ispirtizmacılıktan başka yapacak iş kalmamıştır» sözleriyle bitiriyor.

Yine Ankarada yayınlanan YAĞMUR ve TOPRAK dergisi, memleketimizin gerçek durumunu anlamak bakımından büyük bir önemi olan köylü dâvasını ön plâna alması dolayısiyle yeni ve müsbet görüşleri savunmağa çalışan dergiler içinde ayrı bir önem kazanmaktadır. 17. sayısına erişen aylık dergi son sayısında hakiki efendimizden bahisle; «köylü açtır, köylü çıplaktır. En iptidai hayat şartları içinde ömrünü doldurmaktadır.» «Halkımızın büyük bir kısmını, başkalarının toprağına zincirlenmiş olmaktan kurtarmalıyız» demektedir.

Son günlerde yayın alanına atılan YENİ SANAT dergisi, san'at meselelerinde (bilhassa plâstik san'atlarda) yeni görüşleri desteklemektedir.

İkinci sayısında Ali Arslan imzasiyle çıkan «Oyun» başlıklı yazıyı, dergimizde temas edilen konularla ilgili gördüğümüzden aynen alıyoruz:

«En hakiki mürşit bilimdir» dediler, öyle öğrettiler, öğrendik, beyendik. Sonra devir döndü; İlâhiyat fakülteleri açar olduk.

Demokrasi dediler, sevindik. Meğer naylon gibi yeni bir Amerikan metaı imiş...

Atom dediler, atom, atom. Yirminci yüz yılın umudu, sevinci olacak atomu, dert ettiler insanlara ,gam ettiler.

Köylü! Köylü efendimizdir dediler. Köylüyü kalkındıralım deyu âvaz ettiler.

Haydiii yola çıktık. Birbirimize omuz verelim dedik, kara toprağa alın terimiz sinsin dedik. Olmaz böyle omuz omuza olmaz dediler. Anadoluyu fikren kalkındıralım dediler!..

Bir kalkındırdılar, pir kalkındırdılar. Anadolu verem oldu.

Yapılan bentler taştı, Anadoluyu sel aldı.

Buğdaysız kaldı Anadolu, acından sarardı soldu.

İşler böyleyken, şehirler hayal eden, hayal ettiği şehirlerde yaşayan şairlerin bilmem kaçıncı yaş gününü kutlar olduk. Pes dedik!

Dediler, yediler. Dediler, yediler.

Daha var mı dediler.

Yok dedik!»

Bu saydıklarımızdan başka Trabzonda çıkan DEGİRMEN ve Samsunda çıkan YENİ dergileri, Anadoluda çıkmaları bakımından sevindiricidir. Nihayet yeni san'at savunucuları arasına, şehrimizde yayınlanmağa başlıyarak 16 Aralıkta 2. sayısı çıkan DERGİ'yi de ilâve edebiliriz.

S. GÜNER

Perhizle turşu meselesi

«ARŞ» «Gençliğin Sesi» gazetesinin 2 inci sayısında «Büyük Teşebbüsümüz» başlıklı yazıda lüks ithal maddelerine karşı bir boykot açıldığı anlatılarak aynen şöyle deniliyordu:

«Ticaret Bakanlığı binbir zorluk ve çeşitli kombinezonlarla zarurî ihtiyaç maddelerinin ithali için dürüst tacirlerimize döviz temini ne çalışırken, nasıl olur da yukarıdaki lüksün lüksü maddelerin memleketimize girerek mağaza vitrinlerinde yer aldığına halâ şaşmak tayız!...»

«... Fazla ifrat taraftarı değiliz amma, lüksün lüksü matahları kullananları ikaz ve bu gibi mirasyediliğe karşı B O Y K O T ilân etmenin de yurdumuzun kalkındırılması meselesi üzerinde büyük faydalı rolü olacağına iman edenlerdeniz.

Bu hareketimizi alâkalı makamlarla, mil'etini seven fertlerden teşekkül etmiş olan Üniversite Talebe Birlikleri ile diğer gençlik topluluklarının destekliyeceğini kuvvetle umuyor ve kendilerine kampanyamız hakkında sütunlarımızı açmakla son derece iftihar ve sevinç duyuyoruz.»

Yukarıdaki yazıyı okuyan her aydın gencin bu teşebbüse ilgi duymamasına ve fert veya cemiyet olarak bu kampanyaya katılmayı arzu etmemesine imkân yoktu. Dergimizde bir çok müspet faaliyetleri belirtilmiş olan «İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği» de her halde bu düşünce ile ARŞ gazetesine bir cevap yazısı göndermiş olacak.

Yazının tam metnini görmedik. Fakat Arş gazetesinde neşredilmiş bulunan aşağıdaki paragrafları dahi bu görüşümüzü teyit etmektedir.

««Mücerret olarak ele alındığı takdirde bu mesele, yani 7 eylül kararlarından danberi eskisinden çok daha fazla nisbette ithal edilen ve son olarak Marşal plânına dahil memleketlerin yüz de 50 gümrüksüz idhal anlaşmalarından sonra ithali bir hat daha hızlanacak olan lüks eşyadan kurtulmak çok kıymetli olan dövizlerimizin sanayileşmemiz için kullanılacağı yerde lüzumsuz olarak harice akıp gitmesine engel olma dâvası, memleketimizin kalkınması, sömürgeleşmekten kurtulmağa çalışması dâvasıdır; anti emperyalizm dâvasıdır. Atamızın dâvasıdır. Fakat bu dâvanın Yüksek Tahsil Gençliğinin boykotu ile halledilmesine imkân yoktur. Çünkü Üniversiteli arkadaşlarımızın büyük çoklu ğu zaten çaresizlikten sade giyim değil, lüks eşyanın her türlüsüne hattâ zarurî ihtiyaçlarına karşı fiilen boykot halindedir....

.... O halde bu dâvada başka imkân ve vasıtalar aramak, çok daha enerjik müdahalelerde bulunmak, hükümetin iktisadî palitikasına karşı gelmek zaruridir ki bunun için de «siyasî» gazetenizin imkânları, gayri siyasî olan talebe dernekleri imkânlarının kat kat fevkindedir...»

Arş gazetesi gerçi bu paragrafları yayınlamış, fakat aşağıdaki cümleleri ilâve etmeyi de unutmamış: «Yüzde» 50 gümrüksüz ithal yapmağa devam edersek bir sömürge memleketi haline geleceğimizi iddia ediyorsunuz. Serbest ticaretin netice sinin sömürgeleşmek olduğunu acaba hangi ekonomi kitabında okudunuz. Doğru su merak ediyoruz. Halbuki hocalarımız serbest ticaretin faydaları hakkında uzun uzun izahlarda bulunmuşlardı.»

Görülüyor ki Arş gazetesi -boykot teşebbüsünün de bu anlayışa aykırı olduğunu unutarak- XVIII inci asrın köhne liberalizm anlayışı ile ortaya çıkmaktadır.

Fakat iş bu kadarla kalsa iyi— Son sayısında Avni Öztüre imzalı «Bırakınız Yapsınlar» başlığıyle yayınlanan makalede ise İ. Y. T. G. D. nin görüşleri benimsenerek şunlar yazılmaktadır:

«Geçen asrın ekonomi ilmi, şahsı kazancın destekleyicisi idi. Vakta ki, tröstler devleşti, insanlar — Tabir Caizse— karıncalaştı. Vakta ki kâğıtları kumaşları altınla, kalaya değiştirmek için

(Devamı: Sahife 8 de)

Dünya Gençl

TÜRKİYEDE:

Harç kampanyası

Aydınlarımızın bu husustaki görüşleri

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneğinin, Üniversite harçlarının azaltılması yolunda açtığı kampanya muvaffakiyetle devam etmektedir. Halk efkârı öğrenim hakkını kısıntıya uğratan ve bu hakkı sadece muayyen ve paralı ufak bir zümreye terkeden harç sistemi nin irticai mahiyetini anlamış bulunmaktadır. Muhtelif gazete ve dergilerde yayınlanan yazılar sistemin bu karakterini açıkça gösteriyor.

Akşam gazetesinde Vâ-Nû bu meseleye temasla şöyle diyor:

«... Bu mevzuun münakaşası gerçi evvelce de yapıldı; «harç» ve «imtihan» taraflıları kendilerini haklı imiş gibi gösterdiler:

— Böylelikle, Üniversite kendi yağıyle kavrularak devlete muhtaç olmıyarak muhtariyete daha fazla yaklaşmış bulunur. Garp memleketlerinde de böyledir.— dediler.

Lâkin aradan zaman geçip mevzua daha yakından bakmak imkânı hasıl olunca bu iddianın boşluğu meydana çıktı.

Çünkü:

Üniversite, devlet bütçesinden 12milyon 722 bin 500 lira alıyor. Muhtelif gelirleri 1 milyon liradır. Geçen senedan biriken geliri de 520 bin 163 liradır. Umum bütçe 14 milyon 242 bin 663 lira ediyor.

Demek ki, devlete tabi olmamak, bütçe noktasından istiklâline kavuşmuş bulunmak zaten efsanedir. Talebayi o kadar sıkan «kayıt» ve «imtihan» paraları ,yukarıki 1 milyonluk «muhtelif gelirler» in ancak küsurunu teşkil ediyor.»

«Eğer yalnız zengin evlâtlarının okumalarını istemiyorsak, yüksek tahsile memleketin her bölge, her sınıf ve tabakasından bütün istidatlı çocuklarımızın katılmalarını gaye biliyorsak, yanlış yol tutuyoruz.

«Bu harçları «haraç» sayıp kaldırmalıyız.»

Yukarıya bazı paragrafların aldığımız yazıda belirtilen görüşler, aynen olmamakla beraber aşağı yukarı «Varlık» dergisi tarafından da savunulmaktadır.

Halk efkârının kendisini, bu haklı dâvasında, tamamen desteklediğini görerek azim ve güveni artan İ. Y. T. G. D. kampanyayı yürütme faaliyetini hızlandırmıştır. İ. Y. T. G. D. nin dördüncü Genel Kurulunda kabul edilen ve muhtelif gazeteler ve dergilerde yayınlanan beyanname bu azim ve güvenin izlerini taşıyor. Bir sureti dergimize de gönderilmiş olan beyannameyi aynen neşrediyoruz:

«Bugün dördüncü kongresini yapan derneğimiz «Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesinin kabulünün bu yıl dönümünde, kültürel, sosyal ve ekonomik alanda Birleşmiş Milletlere sevgi ve güvenini belirtir. Onun sulh ve daha iyi bir dünya kurulması uğrunda çalışmalarını takdirle anar.

Ana nizamnamesine göre «Irk, din ve zümre farkları gözetmeyen» her türlü gerilikle yılmadan savaşarak daima ileriye ve daima aydınlığa doğru güvenli adımlarla yürüyen, böylece 1946 da kurulduğundan beri İnsan Hakları Beyannamesinin ana karakterini benimsemiş olan derneğimiz İnsan Haklarının memleketimizde de tamamen tanınması ve bu haklara gereken saygının gösterilmesi için açılan savaşı kültürel alanda bütün gücü ile desteklemek azmini yeniden tekrarlar. Bu cümleden olarak, insan haklarının en önemlilerinden biri olan «Eğitim görme hakkı»nı kısıntıya uğratan paralı öğrenim teşebbüslerine karşı açtığı «Harç kampanyası» nda tek basına kalsa dahi sonuna kadar savaşmaktan vazgeçmiyeceğini bildirir.

İstanbul Yüksel Tahsil
Gençlik Derneği
Genel Kurulu

TALEBELER SUL

Bütün memleketlerdeki talebelere:

Yeni bir dünya harbi tehlikesi ile karşı karşıya kalan 600 milyon insanı temsil eden Dünya Sulh Taraftarları kongresi Paris ve Prağda toplandı. Beyannamesinde bundan böyle sulhun müdafaasının bütün insanların vazifesi olduğunu ilân etti.

Beynelmilel Talebe Birliği, 1946 Dünya Talebe Kongresinden beri sulhun yılmaz ve inatçı taraftarıdır. Ana nizamnamemiz, İ U S in gayesinin «sulh ve emniyet için mücadele eden bütün içtimai teşekkülleri ve hükûmetleri desteklemek» olduğunu belirtir. Bundan dolayı İ U S hiç tereddüt etmeden azalarını dünya sulh tarafdarları kongresini desteklemeğe çağırdı.

İ U S Dünya Sulh taraftarları kongresinin hararlarını bütün kalbiyle destekler ve yeni yetişen genç entelektüeller neslinin ve bütün talebelerin başlıca vazifesinin sulhu müdafaa etmek olduğunu iddia eder.

Talebe olarak, bizim vazifemiz, herşeyden önce sulh istiyen her tülü inanış ve renkte olan dünyadaki kadın ve erkeklere katılmak ve vaziyetimizi kuvvetlendirdikten sonra, harp tehdidine karşı mukavemet etmeğe karar vermektir.

Talebelerin harpten kazanacakları hiç bir şey yoktur. Bilâkis her şeylerini kaybedeceklerdir. Genç işçi ve köylülerle beraber kanları boşu boşuna akarken, harpten ilk önce zarara uğrayacak insanlar arasındadırlar.

Yeni bir harp yeni tahribata, milyonlarca insanın ölmesine, sayısız kayıplara ve ölçüsüz ıstıraplara sebep olacaktır.

Ve bu seferki bundan evvelkilerden daha da Feci olacaktır. Eski sanat ve kültür eserleri, kütüphaneler, lâboratuarlar, evler, hastaneler. mektepler, harabe haline gelecektir. Emniyet ve istiklâl için yapılan plânlar mahvolacaktır. Her makine yapmak için değil yıkmak için işleyecektir.

Genç mimarların vazifesi evler ve lâboratuarlar yapmaktır, yoksa atom bombası sığınakları değil, genç doktorların vazifesi uzun bir hayat ve saadet temin etmeğe çalışmaktır, yoksa insanları sefalete alıştırmak değil. Genç mühendislerin vazifeleri tabiatı fethetmek ve insanlığa yardım etmektir. Yoksa başkasının yaptığını yıkmak için daha iyi makineler yapmıya zorlanmak değil.

Buna rağmen harp hazırlıkları bir çok memleketlerde ilerlemekte ve dünyanın bir çok kısımlarında harpler hâlâ devam etmektedir.

Harp hazırlıklarının artması, atom bombalarının

lik Haberleri

LH iSTiYORLAR

burslar için, cehalete karşı stok edilmesi içtimai emniyetin, tahsilin, bursların, yurdların, sanatoryumların azalması, genç alimlerin askeri tahakküm altında daha fazla kalması demektir. Biz, talebelerin vazifeleri ve mesuliyetleri vardır. Herbirimiz bunları ele almalıyız. Bu vaziyette talebeler pasif kalamaz, ayrı duramaz. Harp ve harp hazırlıklarına karşı sesimizi yükseltelim, sulh kuvvetlerini sağlamlaştırmak için aktif ve yapıcı bir rol oynıyalım.

Şu halde biz talebeler ne istiyoruz?

Birleşmiş Milletler Teşkilâtı sulhu garantilemek olan hakiki vazifesine dönmelidir. Eğitim ve inşaat bütçesi arttırılmalıdır. Büyük silâhlı kuvvetler azaltılmalı, ilim ve kültürün zenginleştirilmesi için gençlerin hayatı muhafaza edilmelidir. Harp propagandası, atom bombası yok edilmeli ve atom enerjisi insanlığın hizmetine konulmalıdır.

Harbin tüten zemini olan Faşizm, terör ve sefalet yok edilmelidir. Müstemleke harpleri bitmeli ve insanların kendi hayat yollarını tâyin etme, hakkı, sulh ve hürriyetin başlıca şartı olarak kurulmalıdır. İnsanların ahenk ve arkadaşlık içinde yaşamasına müsaade edilmelidir.

Talebelerin, sulh taraftarlarının sesini işittiklerini ve sulhun müdafaası için birleşmiş kuvvetli bir dünya cephesi kurduklarını göstermelerine müsaade edilsin.

I U S bütün talebelerin Dünya Sulh Taraftarları kongresinin kararlarını ve programını sulhu müdafaa işi programı olarak almalarını, onu herkese yayıp mânasını herkese anlatmalarını talep eder.

Bütün sulh taraftarlarına katılalım. Toplantılar, nümayişler, mekteplerimizde sulh taraftarları komiteleri tertip ederek, şehir, kasaba ve eyaletlerdeki sulh komitelerine delegeler yollıyarak sulh cephesini kuvvetlendirelim.

Atom bombaları için değil, hastaneler için, silâhlar için değil, dershaneler için; büyük ordular için değil demokrat bir eğitim için mücadele edelim. Yıkmak için değil yapmak için savaşalım

Bütün gayretlerimizle, harbin şimdi münbit olan şeyleri mahvetmesi, yaşayanlara ölüm getirmesini önlemek için mücadele edelim.

Bütün talebeleri I U S in sulhu müdafaasında çalışmıya ve iş birliği yapmıya dâvet ediyoruz.

Hayat mücadelesi olan sulh mücadelesinde galibiyete doğru beraberce yürüyenlere biz de katılalım.

«Enternasyonal Talebe Birliği» nin organından

DÜNYADA:

World Student News'den Dünya Haberleri

VIET - NAM

Fransız işgalindeki Saigona kukla kral Bao-Dai'nin gelişini protesto etmek maksadı ile lise talebeleri de dahil olmak üzere 6 bin talebe derslere girmemişlerdir. Talebenin hareketi halkın geri kalan kısmı ile beraberdi. Zira Bao-Dai silâhlı otomobillerin muhafızlığı altında ve geçtiği yollar tamamen Fransız asker ve polisi ile dolu bir halde geldiği vakıt halkın ekserisi ne işlerine gitmişler, ne de evlerinden çıkmışlardır.

SEYLAN

Bütün Seylân Talebeleri Kongresi:

Bütün Seylân talebeleri kongresinin az bir zaman önce toplanan konferansı IUS ve WFDY vasıtasile mücadele eden gençliğe ve talebelere selâmlarını yollamıştır. Mesaj; dünyanın üçüncü bir harbe, atom harbine sürükliyenlere karşı mücadele eden IUS ve WFDY içindeki gençliği ve talebeleri desteklemektedir.

CENUBİ AFRİKA:

Cenubî Afrika Milli Talebe Birliği (SANUS) bundan 25 yıl önce Haziran ayında kurulmuştu. Bunu kutlulamak için SANUS Temmuz da bir jübile kongresi yapmıştır. IUS ve bir çok milli talebe teşekkülleri tebrik ve selâm mesajları yollamışlardır.

SANUS, kurulduğundan ancak iki sene sonra Cenubî Afrika Birliği Hükûmeti tarafından resmen tanınmıştır. 1932 de Birlik artık milli ve milletlerarası arkadaşlık ve talebelerin sosyal ve eğitime ait menfaatleri bakımından iş birliği prensiplerine dayanan kuvvetli ve birleşmiş bir teşkilât haline gelmiş bulunuyordu.

Harp esnasında ve harpten sonra da SANUS beynelmilel yardım işi plânlarını tatbik etmekte muvaffak olmuştur. Bunu şimdi daha fazla IUS vasıtasile yapmaktadır. Geniş mikyasta seyahatler tertip etmesinden mâda son zamanlarda teşkilâtını daha da kuvvetlendirmiş ve **harçların azaltılması için bir kampanya açmıştır.**

HİNDİSTAN

Son zamanlarda Pendit Nehru hükûmeti Dünya Sulh taraftarları kongresini destekliyen memleketindeki sulh cephesine hücum ederek ve kongreye iştirak edecek delegelere pasaport vermiyerek bir kere daha hakiki mahiyetini ortaya koymuş oldu. Bütün Hindistan Talebe Federasyon delegelerinin pasaportlarını Bombay hükûmeti ellerinden almıştır.

Talebe ve teşekkülleri AISF (BHTF) bu baskının en feci kurbanlarındandır, çünkü bağımsızlık demokrasi ve hür bir eğitim için mücadele etmektedirler. Bugün AISF in 1.000 azası hapishanelerde bulunmaktadır. Fakat AISF bu baskı ile mücadele etmekte ve günden güne kuvvetlenmektedir. Son on ay zarfında, baskıya karşı ve demokratik bir eğitim için yapılan faaliyetlere milyonlarca genç katılmıştır.

Memleketteki gittikçe kötüleşen iktisadî kriz hayat şartlarını daha feci bir hale sokmakta ve yüzlerce talebenin okuyamamasına sebep olmaktadır.

Yalnız Madras eyaletinde son sene zarfında 4,780 mektep kapatılmış olduğundan 150.000 talebe mektebe gidememektedir. Bunlardan başka hükûmetin harçları arttırma siyaseti de yüzlerce talebenin tahsillerini yarıda bırakmalarına sebep olmaktadır.

1947 den beri AISF harçların indirilmesi için memleket çapında bir kampanya açmıştır.

Bu mücadele 1948 de bir çok muallim ve talebelerin muhtelif yerlerde konferanslar tertip etmesiyle en son mertebesine varmıştır. Bu kampanya esnasında 5 milyon kişi AISF in sancağı altında birleşmiştir. Milyonlarca insan tarafından desteklenmiş; göz yaşı getiren gaza ve atılan kurşunlara karşı konmuştur.

Hükûmet, Hindistandaki talebe hareketlerine karşı gittikçe daha fazla hücum etmektedir. Ocak ayında Endonezyada çarpışan kardeşlerini desteklemek maksadı ile Bombay, Kalküta ve Birleşik Eyaletlerde yapılan nümayişlerde, nümayişçilere ateş açılmıştır. Ay

(Devamı: Sahife 8 de)

Anadoluyu kalkındırmaya dair

Bu harekete bilfiil iştirâk eden bir okuyucumuzun düşünceleri

(Baş tarafı sahife: 1 de)

magojik tekerlemelerle işin içinden sıyrılmağa çalışmış.

Bu arada Teknik Üniversiteli bir okuyucumuzdan bir mektup aldık. Bu okuyucumuz A. F. K. ya bilfiil iştirak etmiş ve bu hareketin liderliğini yapanları yakından tanımış, fikren halkındırmacıların Anadoluda nelerle meşgul olduklarını pek iyi görmüştür. Aşağıda bu enteresan mektuptan bazı parçalar okuyacaksınız. Kanaatimizce bu Arşçılara da kâfi bir cevap teşkil etmektedir:

H. G.

(A. F. K. Anadoluyu Fikren Kalkındırma Komitesi) Nasıl Kuruldu:

Anadolu, ötedenberi bilindiği gibi, Ortaçağ geriliğindedir. Anadoluyu asrımıza yakışmıyan gerilikten kurtarmak, herkesten önce, aydın gençliğin boynuna borçtur. Damarlarındaki kan uyuşmuş, hamle yapmaktan âciz, muhafazakâr yaşlıara bu işi bırakmak elbette fayda vermiyecektir... A. F. K. nin nüvesi budur.

İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği (İ. Ü. T. B.) İdare heyetinin, büyük dâvalarla uğraştığını göstermek, istemesiyle A. F. K. kuruldu. İdare heyeti, bu sayede, umumi efkâr ve Talebeler nezdinde prestijinin artaçağını hesaplıyordu. İdare heyetinin büyük dâvalarla uğraştığını göstermek arzusu A. F. K. nin kurulmasında en büyük rolü oynadı.

Resmi makamlar böyle bir ideale yakınlık gösterdiler....

Gazeteler alkışladı. Ümitlenen oldu. A. F. K. kurulduu.

Fikren kalkındırma, Fiilen kalkındırma:

Bir taraftan İ. Ü. T. B. nin (fikren kalkındırma) kampanası çalınırken, diğer taraftan İst. teknik üniversitesi talebe birliği İ.T.Ü.T.B. Anadoluda staj yapmakta olan Teknik Üniversite talebelerinin Anadoluyu fiilen kalkındırdıklarını ilân ediyordu. Gazetelerin yazdığına göre, Teknik Üniversite talebeleri fiilen kalkındırma babından olarak köylüye pratik sulama ve kurutma usulleri öğretmişler....

Gazetelerin allı-güllü yazdıkları (kalkındırma) yaygarasına kahkahalarla gülen bizzat Anadoluda bulunan gençlerdir. (Kalkınıyor), (kalkındı) lâfları ancak (lâf) olabilir, kendimizi oyalamak olabilir. Anadoluya giden gençlerin en çok Anadoluyu gördükleri iddia edilebilir. Bundan ötesi kuru gürültüdür.

Anadoluyu görmek, anlamak ve anlatmak. Bu çok mühim bir meseledir. Nerede kaldı kalkındırmak...

Rağbetsizlik:

Baştangıçta Anadoluya gitmek için müracaat eden üniveristelilerin sayısı 150 yi —bu sayı bir hiç ifade eder— aşkın iken, Beyazıt toplantısında bu arzuyu muhafaza edenlerin (40) olduğu görüldü. Nihayet Diyarbakırda (25) kişi kadar... Bu sayılardan çıkan netice şudur: A. F. K. daha başlangıçta iken rağbetsizlikle karşılanmıştır. Bu rağbetsizlik sonucu, bu yıl, yalnız Diyarbakır ve Erzuruma gidilmesi düşünülmüş, gittikçe artan ilgisizlik yüzünden sonra Erzuruma gitmekten de vaz geçilmiştir.

Rağbetsizliğin sebebi herhalde Üniversitelilerin Anadoluya hizmetten kaçınmaları değil olsa olsa Anadolunun bu şekilde kalkınacağına inanmamalarıdır. Bu yılki A. F. K. ya sadece Anadoluyu gezmek - görmek istiyenler iştirak etmiştir...

Zihniyet:

(Anadoluyu Kalkındırma) gibi büyük bir ideali beğeniriz. Anadolu için yapılan en ufak müsbet bir hizmet önünde hürmetle eğiliriz. Fakat A. F. K. yi kuran ve temsil edenlerin zihniyetini beğenmeyiz. Beğenemeyiz. A. F. K. yi kuran ve temsil edenlerin, Anadoluyu kalkındırma hakkındaki zihniyetleri müphem ve kökü süzdür.

Anadolunun bir türlü kalkınmaya ihtiyacı vardır: İktisaden kalkınma, kalkınmanın diğer cepheleri buna bağlıdır. Halbuki kurucu ve temsilcilerin zihniyetine göre: Anadolu 25 senede, tedricen, fikren kalkınacak, diğer hususlar da buna bağlı olarak 25 sene sonra kalkınmış bulunacakmış. Meselâ onlara göre, köylüye okumanın faydaları anlatıla anlatıla, köylü nihayet okumanın faydasını anlıyacak, ne yapıp yapıp çocuğulu okutacak, okuyanlar çoğaldıkça her şey en mükemmele yöneleceklir. Ve gene en mükemmel tarım şekli anlatıla anlatıla köylü iyiyi anlıyacak kara sabandan pulluğa, pulluktan traktöre geçecektir.. Münakaşa, konuşma ve konferanslarda kurucular bu kof zihniyetlerini müdafaa ettiler.

Diyarbakır köylerinden dönüldükten sonra Halkevinde bir toplantı tertip edildi, A. F. Y. yi temsilen bir konuşma yapıldı. Bu konuşmada İ. Ü. T. B. dinleyicilere tanıtıldıktan sonra A. F. K. nin metotları izah edildi:

«Fikren kalkınmanın ve medeniyete gitmenin esas yolu mektep ve camidir»

«Mekteple cami arasında yalnız metot farkı vardır.»

«Mektep insanın kafasını temizler, cami de ruhunu...»

Mekteple camiyi birbirine bağlıyan temsilci kalkınma için ikinci metodun yol olduğunu ifade etti. Ve meydan okurcasına: «Mektep cami ve yol kalkınma için yegâne şarttır. Aksini iddia eden varsa münakaşa ederiz.» dedi.

Temsilci ve kurucunun mektep ve camiyi birbirine bağlaması aydın gençlik hesabına elem vericidir. Belki de temsilci bunu Diyarbakırlı dinleyicileri «tavlamak» için yapmıştır. Bunu başka türlü izah edemeyiz.

Sayın temsilci nihayet:

«— Çocuklarımızı okutunuz.» diye irşat buyurunca, dinleyiciler arasında bir itiraz yükseldi. İtiraz eden üniversiteli bir arkadaştı:

— Çocuğun mektebe gitmesi iktisadi bir meseledir... Köylünün hayat seviyesi bu şekilde kaldıkça çocuğunu tarlada yardımcı olarak kullanmayı mektebe göndermeğe tercih edecektir...

Gayet parlak fikirlerle bu mesele derhal şöyle halloldu:

«— Çocuğunu mektebe göndermek istiyen ne yapar yapar gönderir. Maksat köylüyü mektebin faydasına inandırmaktır. Bunu yapmalıyız.»

Çocuğu mektebe göndermekten hasıl olan masraflar için de şahane bir usul bulundu.

«— Hali vakti yerinde hayır sahiplerimizin herbiri bir kaç çocuk okutsa mesele kalmaz»

Artık itiraz eden olmadı. Öğretim dâvamız halledilmişti.

A. F. K. nelerle meşgul oldu?..

Yeryüzünde kendine ait bir avuç toprağı olmayan köylüye (ziraatin islâhı) mevzuunda konferanslar verildi. Böylece köylü fikren kalkındırıldı.

A. F. K. cılar herşeyi göze almış idealistlerdi amasıtmalı bir yer olduğu şayiası yayılan Çınara gitmeyi kimse istemedi. Bu yüzden gruplar arasında uzun boylu münakaşalar oldu; sonunda iş kuraya kaldı.

A. F. K. nın particilik güden mahalli idare âmirlerile hiç bir ilgisi yoktu; fakat Diyarbakırın gözbebeği belediye otobüsünün içinde, belediye reisinin «traşları» nı dinleyerek «kürrei arz üzerinde eşine ender tesadüf edilen....» surlara bakarken dibinde yatan perişan vatandaşları kimse göremedi. AFK cılar hükümet adamı de ğildirler lâkin köylüyü buna rağmen kandırabilmek için hayli uğraştılar. Bunun lâkin köylüyü A. F. K. cıcin hayli uğraştılar. Bunun için jandarma beraberinde

(Devamı: Sahife 8 de)

İngiltere ve Amerikada gençliğe verilen tahsil imkânları

(Baş tarafı sahife: 1 de)

okuma imkânları geniş mikyasta arttırılacak, mecburi tahsil çağı 16 ya çıkarılacak, fakir ve kabiliyetli talebeye devlet yardımı arttırılacak ve devlet mekteplerinde hayat şartları düzeltilecekti. Bu yeni kanun ileriye doğru atılmış bir adım olmakla beraber İngilteryi demokrasiye layik bir terbiye sistemine kavuşturmuş - tur denemez. Zira, görüldüğü gibi bütün vatandaşlara müsavi okuma hakkı vermemiş sadece fakir talebenin okuma imkânlarını artırmıştır. Maddi imkânsızlıklar, harp içersinde hazarlanan bu geniş programın mühim bir kısmının tatbik sahasına konmasına mani olmuştur.

Bunlardan başka, yeni kurulan sistem, ilk ve orta tahsil çağında ki talebeye geniş suhuletler göstermekle beraber Üniversite talebesini bir hayli ihmal etmiştir. 1934 te nüfusa nazaran Üniversiteye devam eden talebenin nisbeti 1/1000 idi. Bu nisbet o günden bu güne, üniversiteye kabul için yapılan müracaatların artmasına rağmen ileri bir memlekete layik bir artış göstermemiştir Bu sebepten dolayıdır ki, bugün muhtelif talebe birlikleri, İngilterede bütün tahsilin, kayıtsız şartsız herkese meccani yapılması için mücadele etmektedirler

AMERİKADA:

Amerika Birleşik Devletlerinde ise bilsbütün başka bir manzara ile karşılaşıyoruz. Burada tahsil ve terbiyenin geniş halk kütlelerine mal edilmesi meselesi bir münakaşa mevzuu olmaktan çok tan çıkmıştır Herkese müsavi şekilde tahsil imkânları vermek prensibi Amerikanın kökleşmiş ananelerindendir.... Amerika Birleşik Devletlerini teşkil eden 48 devlette ayrı ayrı eğitim sistemleri tatbik edilmekle beraber umumiyetle bütün memlekette ilk ve orta tahsiller tamamen meccani - dir....

1941 senesinde ilk okullara 26.000,000 orta okullara 7,000,000 kolej ve üniversitelere 1,400,000 talebe kayıt olmuştu. Bu rakam şimdi çok daha fazladır.

Bütün bu parlak manzaraya rağmen Amerikanın hakikaten demokratik bir terbiye sistemine malik olupu olmadığı hâlâ münakaşa mevzuudur.... Bir kere mukakkak olan bir hakikat varsa orta okulu bitiren gençlerin mühim bir kısmının aynen İngilterede olduğu gibi doğrudan doğruya iş hayatına atılmasıdır. Bizde liseye muadil olan kolej ve üniversite tahsillerini yapmak ise ancak zengin talebeler veya hayır cemiyetlerinin ve hususi kolej ve üniversite idarelerinin fakir ve kabiliyetli **talebeye verdikleri meccani tahsil** imkânlarından istifade edenler için kabil olur Birçok eyaletler bu kabil yardımları yapacakları talebeyi tayin için devlet imtihanları açarlar. Bu şekilde yardımlarda **sadece okul ücreti ödendiği için** diğer ihtiyaçlarını karşılamak mecburiyetinde olan talebeler tahsilleri esnasında hayatlarını kazanmak mecburiyetindedirler.... Kolej ve Üniversiteler, kendi iş bulma büroları vasıtasile, bu durumdaki talebelere gene üniversite veya kolej muhitinde iş bulmak suretile yardıma çalışır.... **Rockfeller, Carnegie v.s. gibi zengin müesseseler** bazı kabiliyetli talebeleri kendi işlerinde kullanmak, kendi sahalarında ilmi araştırmalar yaptırmak üzere yetiştirirler.

Fakat bütün bu yardımlar ancak mahdut bir grup talebeye nasip olur. Birçok eyaletlerde bulunan Devlet Kolejleri hariç, hemen bütün kolej ve üniversiteler hususi ellerde bulunduğu, bir çokları kâr maksadile çalıştığı ve bu yüzden ücretleri pek yüksek tutulduğu için hali vakti yerinde olmayan bir talebenin lise ve üniversite tahsili yapabilmesi adetâ imkânsız gibidir.... Bundan başka, Amerikada kolej ve üniversitelerin miktarı çok olduğu gibi, bunların prensip, gaye, akademik seviye ve şöhretleri de tamamen birbirinden ayrıdır. Meselâ dini maksatlarla kurulan mektepler akademik bakımdan gayet gevşek programlar takip etmişler, bazıları sadece dinî terbiyeye ehemmiyet vermiştir. Buna mukabil Harvard, Princeton, Yale gibi büyük isim yapmış üniversiteler gayet sıkı programlar takip etmektedirler Bunun neticesi şu olmuştur:

Amerikada sadece lise ve üniversite mezunu olmak bir şey ifade etmez.... Yukarıda bahsettiğimiz, isim yapmış müesseseler - den mezun olanlar gerek sosyal prestij, iş bulmak bakımından diğer üniversite mezunlarına fark - rumdadırlar ki, bu üniversitelere girebilmek de umumiyetle zengin talebelerin harcıdır....

Amerikada eğitim sisteminin en bilyük hususiyetlerinden birisi de kolej ve üniversitelere büyük sermaye yatıran muazzam firma ve şirketlerin, bu müesseselerin eğitim program ve siyasetlerini de kendi ellerinde bulundurmasıdır. **Zira ilim ve bilgi uğrunda bu kadar** büyük yardımlara girişen bu büyük zenginler talebenin ne okuduğunu, ne düşündüğünü ve fikir mekanizmasının nasıl forme edildiğinu kontrol etmeyi kendilerine bir hak tanırlar. Bugün Amerikan Üniversitelerindeki profesörlerin en büyük dertlerinden biri de «Board of Trustees» yani mektep müdürü ve tüccar, iş adamları ve politikacılardan müteşekkil bir heyettir ki, bütün akademik kve idari meselelerde en son söz bu heyetin elindedir.

ZENCİLERİN DURUMU:

Bütün bunlara şunu da ilâve etmek lâzım ki, Amerika Birleşik Devletlerinde barınan ve memleketin istihsal mekanizmasında mühim rol aynayan 30.000,000 zenci bu sistemden tamamen hariç tutulmuşlardır zencilerin mektepleri tamamen ayrı, seviyeleri Amerikaya yakışmayacak kadar düşüktür. Zenci gençlerin büyük kısmı Üniversite tahsili yapmak imkânını bulamaz. Büyük Üniversitelerin mühim bir kısmında Yahudi ve yabancı ırk ve renkten olan talebeler kota ile kabul olunur. İlk okuldan Üniversiteye kadar bütün eğitim müesseselerinde zengin ve fakirlerin, muhacirlerle yerli Amerikalıların gittikleri okullar ayrıdır:

Amerikada eğitim meselesini inceden tetkik eden bir çok Avrupalı ve Amerikalı terbiyeciler, bu bilyük demokrasi kazanının içersinde bir çok müsavatsızlıkların kaynadığını görmekte güçlük çekmemiştirler.

C. YILMAZ

İlâhiyat bir ilim değildir

(Baş tarafı sahife: 1 de).

din müesseselerinde vazife görmektedirler. Esasen Teolojiyi, Üniversiter bir zihniyetle telif etmek kabil değildir.

Laisizmi, ana yasasında ve bütün inkilâpçı hareketlerinde tanımış ve müsbet ilim yolunda yürümeğe azmettiğini âleme ilân etmiş bulunan Atatürk Türkiyesinin, günün birinde yeni kurmağa savaştığı bir Üniversitesinde (Ankara Üniversitesi), İlâhiyat Fakültesi açmağa kalkışması nasıl ve ne ile izah olunabilir? «Millî ihtiyaçlarımızı cevaplandırma görevini yerine getirmek» (Ankara Üniversitesi Rektörünün nutkundan) veya «manevî bir kalkınma ile birliğe ulaşmak» gibi lâfların hiçbir ilmî değeri olmadığı açıktır. Bu hareket ancak siyasî bir takım mülâhazalarla yapılmış olabilir ki, din ve mezhep bakımından geniş bir farklılaşma gösteren memleketimiz de bu dahi büyük bir gaf teşkil etmez mi?

Ana yasamız nasıl gi ekaliyet din cemaatlarına papaz mektepleri açmak müsaadesini vermiş ise İslâm cemaatına da masrafı bu cemaat teberruatından ödenmek şartı ile İmam - hatip mektepleri açmağa izin vermiştir. Fakat, vatandaşları muhtelif dinlere salik bir memlekette, gideri umumi muvazeneden ödenecek ve üstelik her bakımdan tarafsız olması icap eden Üniversiteye bağlı olarak bir İlâhiyat Fakültesi tesis etmek Ana Yasamıza da, Üniversite anlayışına da, içinde bulunduğumuz bütçe darlığına da, tatbikine özendiğimiz demokratik düşünüşe de aykırıdır.

Bugün artık eski Semerkant, Buhara, Bağdat, Şam medreselerinde olduğu gibi ilimle beraber dinî bilgileri de talim etmek mecburiyetinde değiliz. Bilgi müessesesi her bakımdan istiklâlini çoktan ilân etmiş ve din, 19 uncu asrın başından beri, Üniversiter kadronun dışına atılmıştır. Tarihin akışını tersine çevirmek gayretkeşliği her zaman akim kalacak boşuna bir emektir.

R. ATIL

Hür Gençlik

AYLIK DERGİ

Sahibi ve Neşriyatı fiilen İdare eden

NİHAD SARGIN

Abone şartları:

12 sayısı: 200 Kr.

6 sayısı: 110 Kr.

İdare yeri: Süleymaniey Mimar Sinan Caddesi: 114

WDFY nin [Dünya Demokrat Gençler Federasyonu] İcra komitesi

Dünya Demokrat Gençler Federasyonu İcra Komimitesi 28 mayıstan 4 Haziran kadar Budapeştede toplanmıştır. WDFY ve IUS ve bir çok milli talebe ve gençlik teşkilâtının temsilcilerinin bulunduğu Sulhun Müdafileri Dünya Kongresi ni müteakip WDFY nin icra komitesi, kongre hakkında bir toplantı yapmış ve sulh için mücadelede gençliğe ne gibi vazifeler düştüğünü görüşmüştür. İcra komitesi nin bu toplantısı dört senelik kuruluşundan beri yaptığı en mühim toplantıdır ve Federasyona her zamankinden daha kuvvetli olduğunu ve gençliğin ihtiyaç ve arzularına tercüman olarak ve bunları tatmin ederek gençliğin çalışma ve mücadelesinde liderlik rolünü tek rar göstermiş bulunuyor.

Proğramında ikinci dünya gençlik kongresi ve gençlik ve talebe Dünya festivali nin münakaşası da vardı.

WFDY sekreterliğinin raporu ve icra komitesinin bu nun münakaşalarındaki yolundaki çalışmaları millet ler arası demokrat gençler federasyonunun gittikçe kuvvetlendiğini ve birleşmekte olduğunu ortaya koymuştur. Avusturalya, Fransa, Altın Sahili, Avusturya, İsviçre, Hindistan, Ekuator, Tunezya, Nijerya, Brezilyadan yeni teşkilâtları kabul etmiştir.

Varşova Çalışan Gençlik kongresinin kararlarının neticesi olarak Federasyon, gençliğin menfaatlerinin hakiki koruyucusu olması bakımından çalışan gençliğin yaşayış şartlarını belirten bir tezkere hazırlıyarak, Birleşmiş Milletler İktisadi ve İçtimai konseyine vermiştir.

WFDY nin sekreterlik azaları muhtelif memleketleri dolaşmışlar, Başkan Hindistan ve Birmanyaya, sekreter, Amerika, Kanadaya, Kâtip İngiltereye WFDY nin neşriyat bürosu başkanı İskandinavyaya gitmişlerdir. Her yerde, gençlerin federasyonu sağlam bir şekilde desteklediklerini görmüşlerdir.

Bütün dünyadaki gençler Federasyonun sulhun müdafileri dünya kongresine katılmaları için çağırışını tamamen desteklemişler ve böylece iştirak için kuvvetli bir delege grubu meydana gelmiştir. Buraya 22gençlik teşkilâtı iştirak etmiştir. 60 bin genç temsil edilmiş oluyordu. İcra komitesi proğramının ilk kısmını bitirerek sulh kongresine, onun beyanname ve kararını tam mânasile desteklediğini ifadee etmiştir ve Paristeki kongrenin komitesine selâmlarını ve onu desteklediğini bildirir bir telgraf çekmiştir.

I U S delegesi, federasyonun bu son icra komitesi toplantısında, birinci kongreden beri federasyonun yapmış olduğu işlerden dolayı takdirini ifade etmiştir. O zamandan beri federasyon, sulh ve iyi bir dünya için gençliğin mücadelesi işini devam ettirmektedir.

İcra komitesi, Macar gençliği tarafından hararetle karşılanmıştır. Memleketin muhtelif kısımlarında yapılan ve icra komitesi azalarının da iştirak ettiği toplantılarda federasyonu desteklediklerini göstermişlerdir. Çalışan gençlik, köylü gençlik ve talebeler icra komitesi azalarına, küçük makine modelleri kitap v.s ile çalışmalarının nümunelerini hediye etmişlerdir.

Bu icra komitesi toplantısı ikinci dünya gençlik kongresinin ve dünyanın her yerinde binlerce gencin hazırladığı, gençler ve talebelerin dünya festivalinin büyük muvaffakiyet kazanacağını ve bütün insanların müşterek gayesi olan sulh için genç neslin elinden geleni yaptığını daha o zamandan göstermiştir.

W. S. N. den

DÜNYADA

(Orta sahifeden devam)

ni ayda, Kalküta sokaklarında 8 gün zarfında 3 kere Kalküta polisi ateş açmış, 9 talebe ölmüş, 200ü feci şekilde yaralanmış, 100 tanesi de tevkif edilmiştir.

Fakat göz yaşartıcı gazların ve kurşunların arasında talebeler ölümün bile korkutamıyacağı cesaretlerini göstermişler ve hükümete birleşmiş talebeleri hiç bir zaman yıkamıyacağını anlatmışlardır.

IUS ve WFDY bir çok defalar bu hareketleri protesto etmişler ve Hindistan talebelerini ve teşkilâtları AISF i bütün kalplerile desteklediklerini göstermişlerdir. Onu desteklıyenlerden kuvvet alan AISF, memleketleri hürriyetine kavuşuncaya ve demokratik bir hükümet kuruluncaya kadar zafere doğru yürüyecektir.

Anadoluyu Kalkındırma

(Baş tarafı sahife: 6 da)

köye gitmeyi reddettiler; ama buna lüzum da yoktu, çünkü bir köye gitmeden çok önce oraya (geliyorlar) haberi ulaşmış bulunuyordu.

A. F. K. cılar köylüye yük olmamak için köyün en zenginin evine misafir olmayı tercih ettiler. Diyarbakırda köyün zengini ya ağa idi, ya şeyh... Böylece A. F. K. cılar, bir fincan kahvenin kırk yıllık hatırını düşünerek misafir oldukları zatın menfaatine dokunacak en ufak bir hareket yapmaksızın, ağanın sedirinde, köylüleri huzura kabul buyurarak onlarla dertleştiler.

Gayri Müsait Şartlar:

A F K Anadoluyu fikren kalkındırma değil, görüp tanıma, anlayıp anlatabilmek ten âciz kaldı. Ve buna sebep olarak gayri müsait şartlar ileri sürüldü. Bu gayri müsait şartlardan kasıt resmi makamların alâkasızlığı ise doğru değildir.

Yüzde 95 tenzilât, vali, belediye reisi, kaymakam, nahiye müdürleri ve nihayet köy ağalarının hüsnü kabulleri... Ziyafetler... İ. Ü. T. B. nin tahsis ettiği para...

Asıl gayri müsait şart şehir hayatına uymayan berbat köy hayatıdır. Bunu böylece itiraf etmek gerekti.

Şehirli gençler köye gidince, köyü tasavvur edebildikleri en fena durumdan daha fena buldular ve hayal kırıklığına uğradılar.

«Köy sıtmalı, köy trahamludur... Köy gübre kokar. Daldalanacak ağacı yoktur. Güneşi yakıcıdır.»

«Köyün eğlencesi yoktur...»

«Köylünün yakası bitlidir.»

«Köylü perişan, köy de cehennemdir. Evet, asıl dâva da bunlarla başlıyor.)

Perhizle Turşu Meselesi

(Baş tarafı sahife: 3 de)

yola çıkan gemiler boş döndü, artık her memlekete bir iş düşüyordu; ekonominin boynuna —Kendi çıkarına göre— «MİLLİ» yaftası asma.»

Makale sahibi bir zamanlar «Adam Smith» in «Bırakınız Yapsınlar» sözünü bir âyet haline getiren İngilterenin dahi telâşta olduğunu anlattıktan sonra yazısını şöyle bitiriyor:

«Daha düne kadar, Yaşamak için gümrük duvarlarını tahkim etmeye mecburuz» diyen ağızlar, bugün ayni huzur, ayni rahatlıkla şöyle haykırıyorlar:

«Bırakınız yapsınlar! Bırakınız satsınlar-...»

Adam Smith'in torunlarına gelince: Amerikan mallarına ambargo koymak çarelerini aramakla meşgüller.»

Böylece bir refikinin dediği gibi «Alacalı bulacalı bir ceridei muazzama» olan Arş gazetesinin ilmi bir görüş değil, her hangi bir görüşe dahi ne dereceye kadar bağlı olduğunu bir kere daha öğrenmiş bulunuyoruz.

Hür GENÇLİK

İlim Tesadüfün Düşmanıdır...

(Baş tarafı sahife: 2 de)

en müessir bir silâh haline getirir. (Nitekim yukarıda, Miçurinciler tarafından pratik alanda bazarılan işler meyanında verdiği miz bazı örnekler bu suretle meydana getirilmiştir.)

Böylece irsiyet üzerinde ikinci bir tarife varılmış oluyor:

«İrsiyet, önceki nesiller boyunca organizmalar tarafından sindirilmiş muhit şartlarına ait tesirlerin bir toplamıdır.» (Lisenko)

İşte, ana hatlariyle, Miçurinizmin irsiyet hakkındaki anlayışı budur.

(*) Bahsedilen yazı dergimizin geçen sayısında çıkmıştır.

DİKTİRİNİZ
ÜNİVERSİTELİLERE MÜJDE!
İpek astar ile birinci sınıf dikiş
ELBİSE 55 TL.
PARDESÜ 60 „
PALTO 65 „
Beyazıt Okçularbaşı Cad. 79
ENVER KUTLUAD